

Бібліотека ПДМУ

Віртуальний путівник

**Сторінки
академічної біографії
в книжкових виданнях**

До 100-річчя Полтавського державного медичного університету

Перший період (1921 – 1931)

Полтава

Автор: Подрезенко Олександра

Зміст

Перший період (1921-1931) –

при Харківській медичній академії відкрито одонтологічний факультет.

Другий період (1931-1941) –

одонтологічний факультет реорганізовано в Харківський стоматологічний інститут.

Третій період (1941-1944) –

евакуація Харківського стоматологічного інституту до м. Фрунзе (нині м. Бішкек) і подальша реорганізація стоматологічного факультету на базі Киргизького медичного інституту.

Четвертий період (1944-1967) –

реевакуація інституту до м. Харкова; післявоєнний період функціонування вишу.

П'ятий період (1968-1993) –

ХСІ переведено до м. Полтави. Полтавський період утвердження закладу освіти.

Шостий період (1994 – 2020) –

Інститут отримав IV рівень акредитації та статус Української медичної стоматологічної академії

Сьомий період (із 2021 року) –

Українську медичну стоматологічну академію реорганізовано у Полтавський державний медичний університет

Перший період (1921-1931) –

- вересень 1921 р. - при Харківській медичній академії відкрито одонтологічний факультет;
- листопад 1921 р. - рішенням Малої колегії “Укрглавпрофобра” Академію перейменовано на Харківський медичний інститут.

**1921-1931 рр. - період організації державної
одонтологічної і стоматологічної науки і практики**

«Історія стоматології як медичної дисципліни і її викладання у вищих навчальних закладах [нашої країни] розпочинається з 1920 років... У ці роки були закриті приватні стоматологічні школи і підготовка лікарів почала здійснюватися в системі вищої освіти. З цього часу стоматологія офіційно була визнана як медична дисципліна і надалі розвивалася як самостійна спеціальність»...*

***Семашко Н.А. Штабу зубо-врачебной армии // Одонтология и стоматология. - 1927. - № 2. - С. 6.**

**Головну роль у становленні української
стоматологічної науки відіграли ці дві видатні постаті:**

Гофунг

**Юхим Михайлович
(1876-1944)**

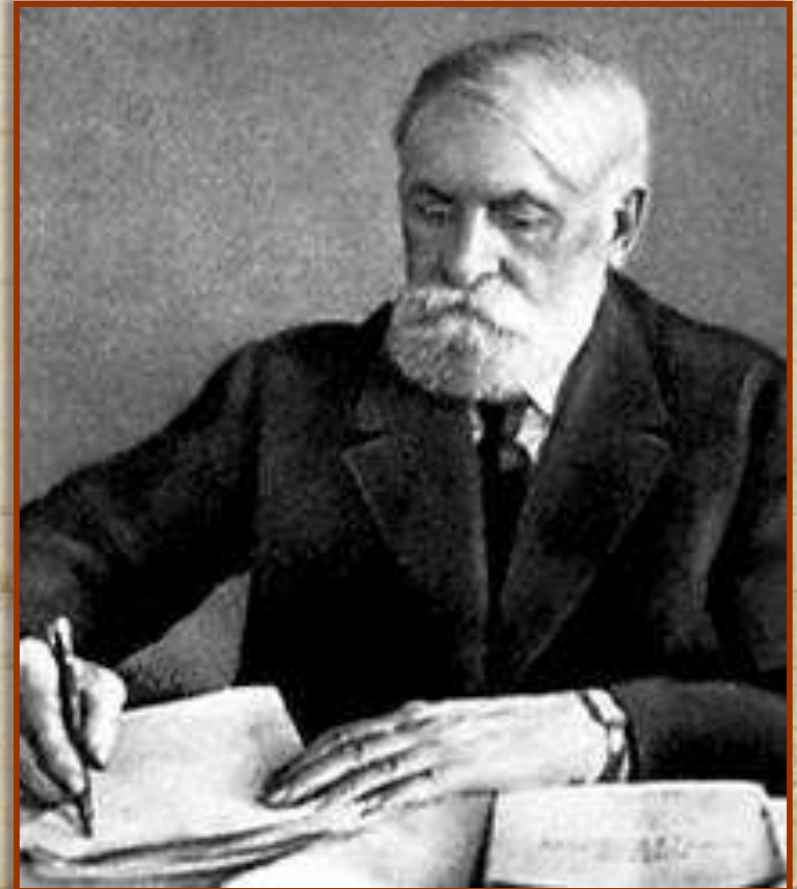
заслужений діяч науки, доктор
медичних наук, професор

Фабрикант

**Моїсей Борисович
(1864-1951)**

доктор медицини (1907), доктор
медичних наук (1939), професор

**Заслужений діяч науки,
доктор медичних наук,
професор Ю.М. Гофунг у
1921 р. організував при
Харківському медичному
інституті один з перших
одонтологічних факультетів
в Україні, деканом якого був
кілька років.**

Юхим Михайлович Гофунг народився у Костянтинограді (Краснограді) Полтавської губернії у 1876 р. Навчався в Полтавській гімназії, Варшавській зубопротезній школі. Працював у Дніпропетровську, Харкові. Перші наукові дослідження молодий Юхим Гофунг проводив у Полтаві.

Ю.М. Гофунга по праву вважають творцем української моделі стоматологічної освіти (яку ще називають - гофунговською, за ім'ям її ідеолога)

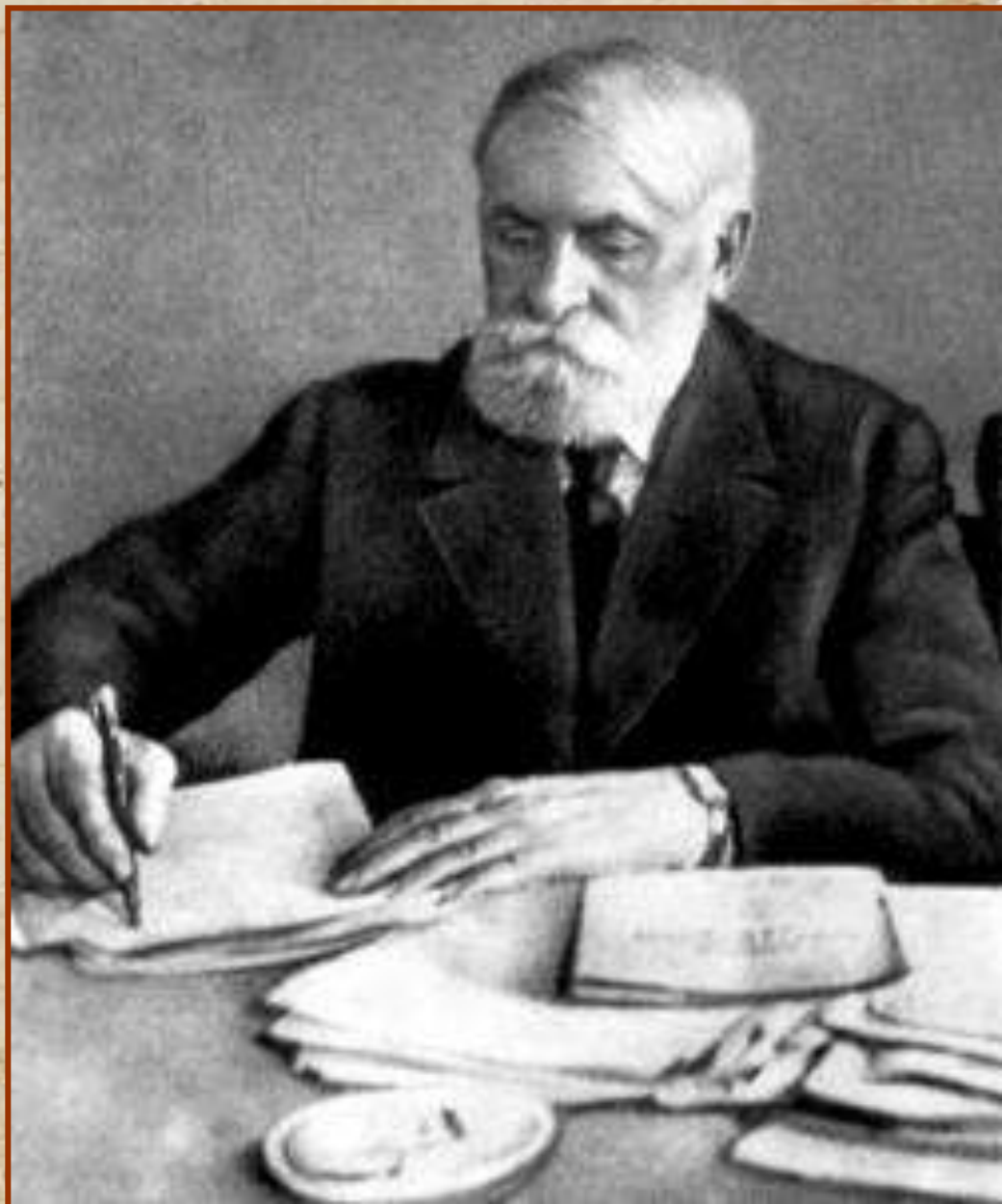

«... Привлекательность украинской модели состояла в том, что имелась возможность быстро наращивать численность новых зубоврачебных кадров, чего не могла обеспечить российская модель, дававшая всего 10-20 "полноценных" врачей-одонтологов в год» *

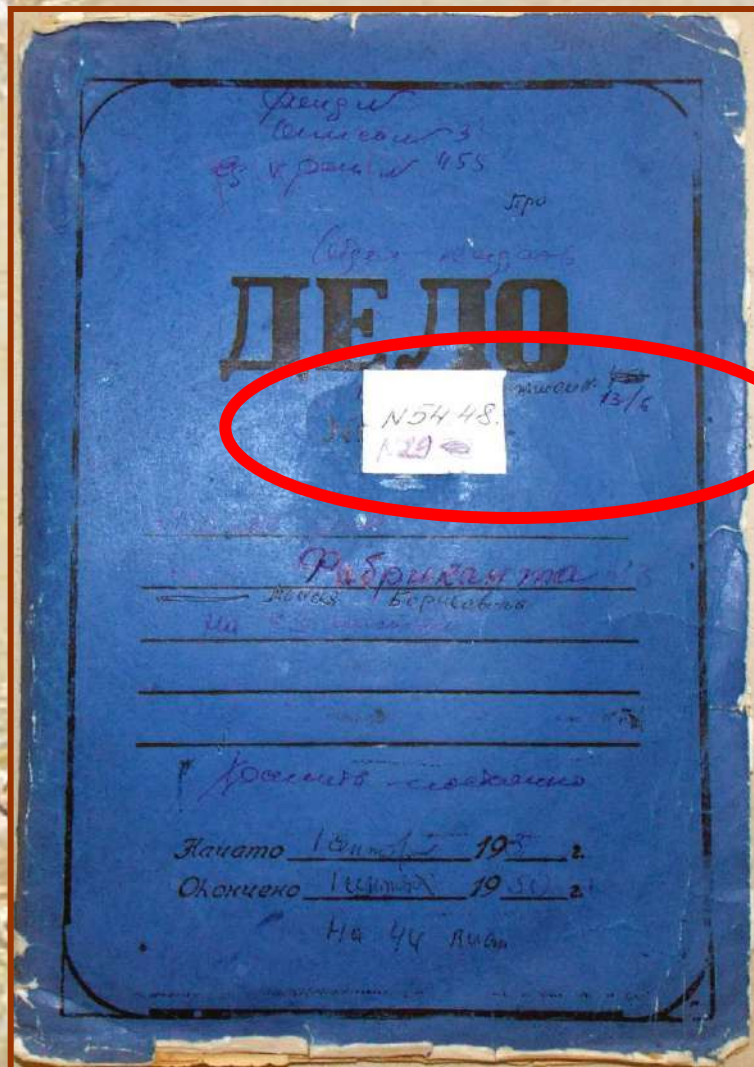
***Дауге П.Г. Мой ответ группе работающих зубных врачей с Украины // Одонтология и стоматология. - 1929. - № 1. - С. 6-9.**

Фабрикант Мойсей Борисович (1864-1951)

**Видатний хірург,
засновник щелепно-
лицевої хірургії, автор
більш ніж 80 наукових
праць, почесний член
Всесвітньої наукової
асоціації стоматологів,
почесний член
Всесвітньої асоціації по
боротьбі з кістковим
туберкульозом,
Заслужений діяч науки.**

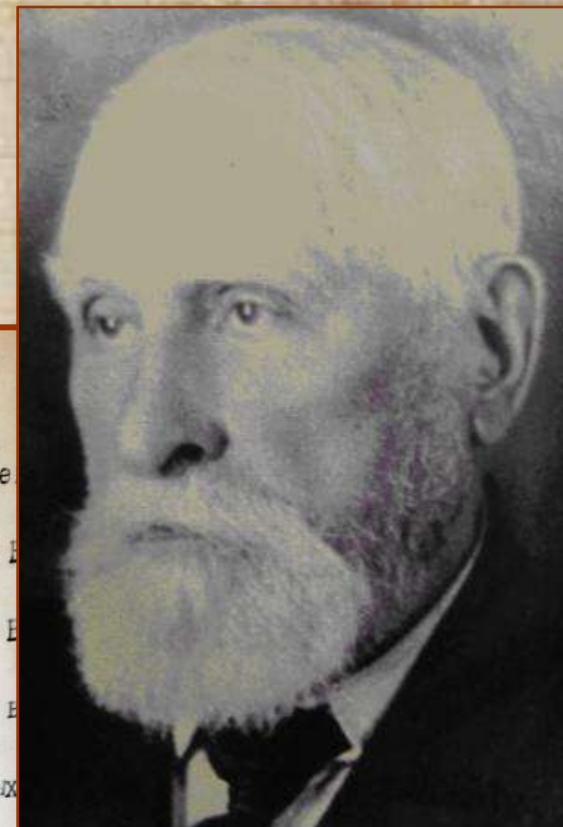

Неймовірний скарб зберігається в архіві ПДМУ – особиста справа з автобіографією Мойсея Фабриканта

зваторгоспиталей.
В 1943 году удостоен звания заслуженного
науки.
В 1927 году избран почетным членом
Ассоциации стоматологов.
В 1928 году избран почетным членом
Центра борьбы с костным туберкулезом.
В течение последних 27 лет работаю в
но-лицевой хирургии.
За время моей работы имею написанных
бот.
Награжден значком "Отличнику здравоохранения", меда-
лями "За доблестный труд в Великую Отечественную войну" и
"За победу над Германией". Почетными грамотами: Министерства
здравоохранения УССР и Верховного Совета Киргизской ССР и
ольшим количеством грамот от различных госпиталей.
Принимал участие в работе хирургических с"ездов.
Много труда положил по общественной работе, а именно:
был организатором студенческой больницы и поликлиники, чле-
ном Правления Харьковского Медицинского Об-ва, организатором
института Бидокринологии.

Мойсей М. Фабрикант

Автобиография

157

Родился в с. Шумилово Овстоп. уезде
К.-Подольской губ. 07 ноября 1863.

Первоначальное образование получил
в 4-х классной церковной школе в
г. Балте. По окончании его поступил
в 1877 году во 2-й класс Аняевской
(Одесский округ) классической гимназии,
окончил ее в 1884 г. с золотой медалью.

В том же году был принят на 1-й курс
Мед. Факультета Харьковск. Университета.
Окончил его в 1889 г. с отличием (summa
cum laude).

Будучи студентом, написал работу
под руководством проф. М. Ян.
Данилевского, за которую был удостоен
золотой медали.

Оставлен был при Университете

АВТОБИОГРАФИЯ

6

ФАБРИКАНТ Моисей Борисович

Родился в селе Шумилово бывшего Каменец-Подольского губернии ныне
Винницкой области 17-го ноября 1863 года в семье служащего - отец
- мельничным мастером. Первоначальное образование получил в 2-х класс-
ном Городском училище в гор. Балте. По окончании его поступил в
1877 году во 2-й класс Аняевской классической гимназии и окончил
ее в 1884 году с золотой медалью. В том же году был принят на 1-й
курс медицинского факультета Харьковского Университета. Окончил
медицинский факультет с отличием в 1889 году. Будучи студентом, на-
писал работу под руководством профессора А. Я. Давыдовского, за ко-
торую был удостоен золотой медали. После окончания мед. факультета
был оставлен при Университете в качестве ординатора факультетской
хирургической клиники, руководимой профессором В. Ф. Грубе. Через
год, т.е. в 1890 году получил годиничную командировку за границу и в
последующем уезжал в заграничные командировки ежегодно на 1 1/2-3 ме-
сяца. С 1887 года по 1917 год состоял консультантом общины Красно-
го Креста в гор. Харькове. С 1889 года по 1921 год имел в гор. Харь-
кове собственную хирургическую лечебницу. С момента открытия сту-
дентческой больницы, т.е. с 1907 года по 1919 год заведывал хирургиче-
ским отделением этой больницы.

Педагогическую работу начал с 1907 года в качестве препода-
вателя зубоврачебной школы и состоял в этой должности до 1919 г.
В 1921 году был избран профессором стоматологического факультета
Харьковского медицинского института и состоял в этой должности до
1931 года. С момента организации Харьковского Стоматологического
института, т.е. с 1931 года переведен на должность профессора этого
института и состоял в этой должности по настоящее время с перерывом
во время эвакуации, т.е. с 1941 года по 1944 год, когда работ-
вал профессором кафедры хирургии Кыргызского Медицинского института в гор.
Фрунзе.

С 1904 по 1906 год являлся консультантом военного ведом-
ства в русско-японскую войну. С 1914 по 1917 год консультантом
военного ведомства в империалистическую войну. С 1917 по 1921 год
консультантом военных госпиталей Наркомата вооруженных сил ССР.
С 1941 года по 1946 год консультантом и научным руководителем

Много лет во все университетские собрания в стране
работал штатным и внештатным с высокой целью

**1921-31 рр. М.Б. Фабрикант - професор
одонтологічного факультету Харківського
медичного інституту.**

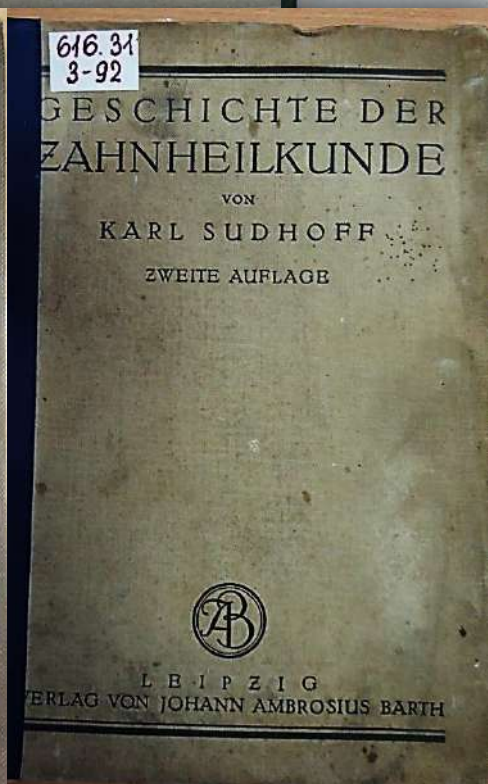
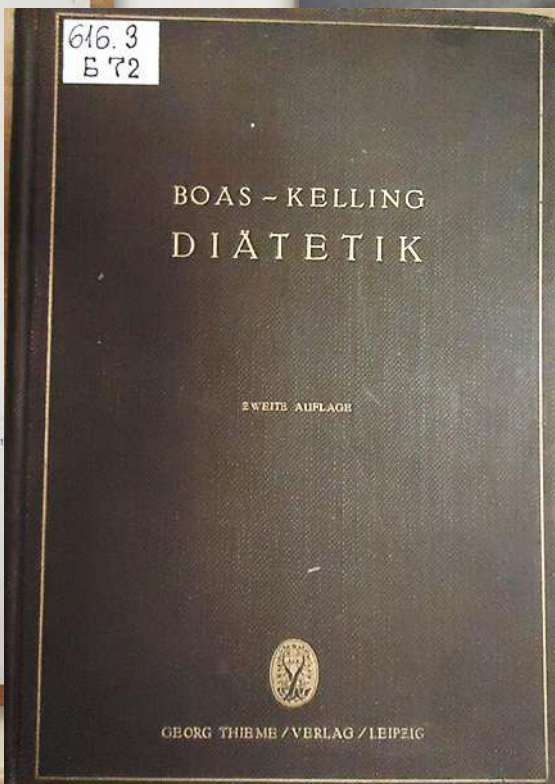
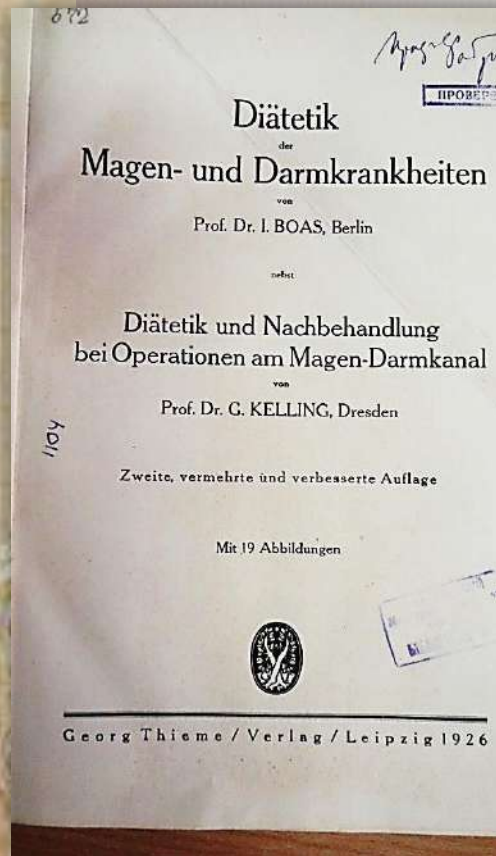

Книги з власної колекції Мойсея Борисовича Фабриканта стали окрасою бібліотеки ХСІ

Мойсея Борисовича

Мойсея Борисовича

Мойсея Борисовича

Проф. С. Н. ВАЙСБЛАТ
Заслуженный деятель науки

ПРОСЕРВЕНО 1981

ПРИМЕНЕНИЕ ПЕНИЦИЛЛИНА В СТОМАТОЛОГИЧЕСКОЙ ПРАКТИКЕ

b1b. 31-08
B 14

41113
Дорогому и любимо-
му профессору
Михаилу Борисовичу
Вайсблату
от студента
М.А. Шендеровича
30.11.50

ХАРКІВСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
СТОМАТОЛОГІЇ
БІБЛІОТЕКА №

ГОСУДАРСТВЕННОЕ
МЕДИЦИНСКОЕ ИЗДАТЕЛЬСТВО УССР
КИЕВ — 1950

67

Судноубоювачаму і доктору
проф. Михайлу Борисовичу
Вайсблату на пам'ять, в
знак подяки за надання
за придбанням мною медичних
книг, крайню швидкодію і велику
патерналістичну працю.
За вірності моєї роботи в 25-річчя
Совданства, дякую Вам і колегам
від душі і вдячний за надану
ценну літературу.
Михайло Шендерович

На знак вдячності
на підписує
1. Харків
23 листопада 1926р.

МЕДИКО-САНИТАРНОЕ УПРАВЛЕНИЕ ВМФ
ВОЕННО-МОРСКАЯ МЕДИЦИНСКАЯ АКАДЕМИЯ

614721
Ц 30

Проф. А. И. ШАФИР ПРОВЕРЕНО 1981

МИКРОБИОЛОГИЧЕСКИЙ МЕТОД ГИГИЕНИЧЕСКОГО ИССЛЕДОВАНИЯ ВОЗДУХА

41150

Дорогому и любимому
учителю Михаилу Борисовичу
Вайсблату
от сына ученика и друга
М.А. Шендеровича

ХАРКІВСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
СТОМАТОЛОГІЇ
БІБЛІОТЕКА №

ИЗДАНИЕ
ВОЕННО-МОРСКОЙ МЕДИЦИНСКОЙ АКАДЕМИИ
ЛЕНИНГРАД 1943

61

У роки відкриття одонтологічного факультету в ХМІ працювали такі корифеї

**Данилевський
Василь Якович
(1852-1939)**

видатний фізіолог, один з основоположників електрофізіології, ендокринології, фізіології праці, професор ХМІ, академік АН УРСР

**Палладін
Олександр
Володимирович
(1875-1972)**

видатний український біохімік, академік, дійсний член та президент АН УРСР

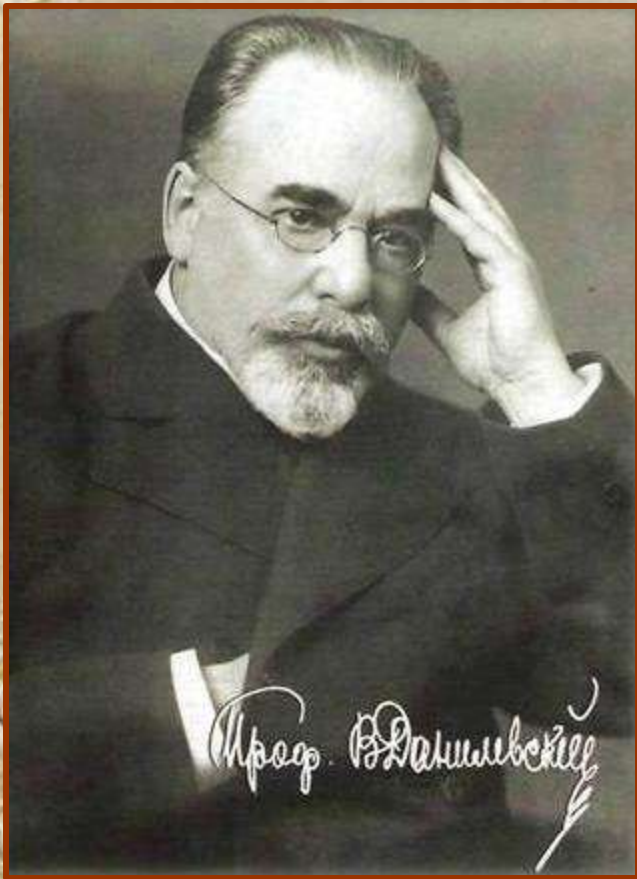

**Воробйов
Володимир Петрович
(1876-1937)**

видатний анатом, академік Всеукраїнської академії наук, єдиний заслужений професор СРСР, лауреат премії В.І. Леніна

Данилевський Василь Якович (1852-1939)

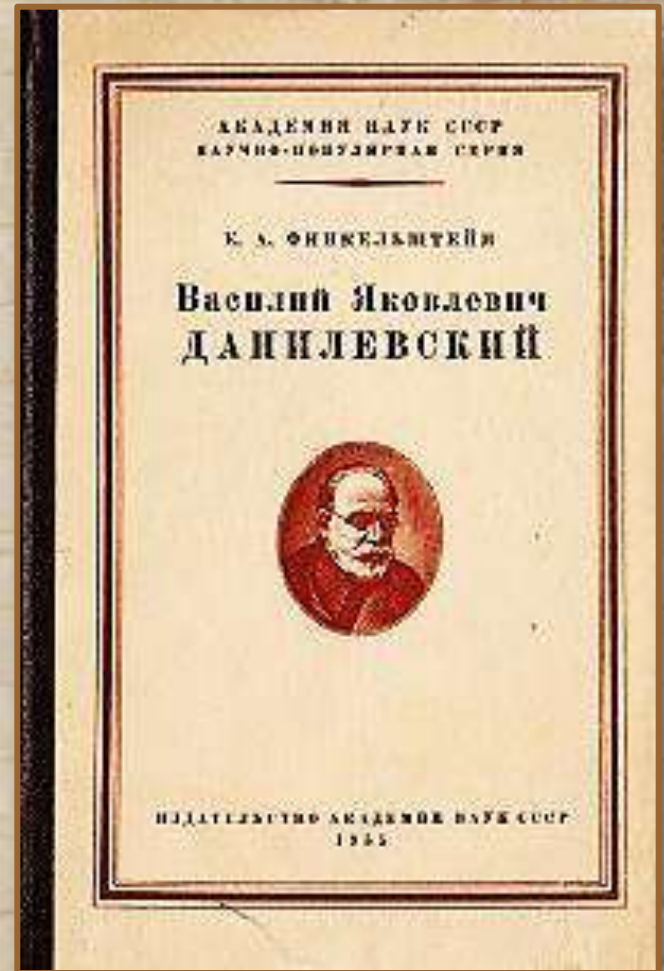

У 1919 році Данилевський В.Я. організував і очолив Науково-дослідницький інститут органотерапії (нині Харківський НДІ експериментальної ендокринології).

Ним запропоновано оригінальний метод приготування органопрепаратів. Він є автором фундаментального керівництва з фізіології людини в 2-х томах.

З ініціативи В.Я. Данилевського відбулося відкриття в м. Харкові народних безкоштовних читалень, бібліотек у сільській місцевості, створення бібліотеки, яка зараз носить ім'я В.Г. Короленка, організація і робота Народного дому, видання «Народної енциклопедії наукових і прикладних знань».

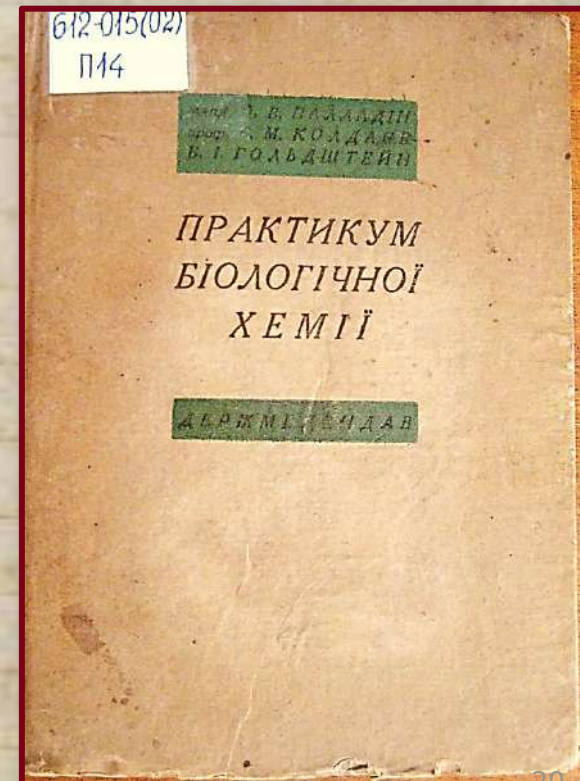

Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка — друга за книгофондом бібліотека України, після Національної бібліотеки ім. В.І. Вернадського у Києві

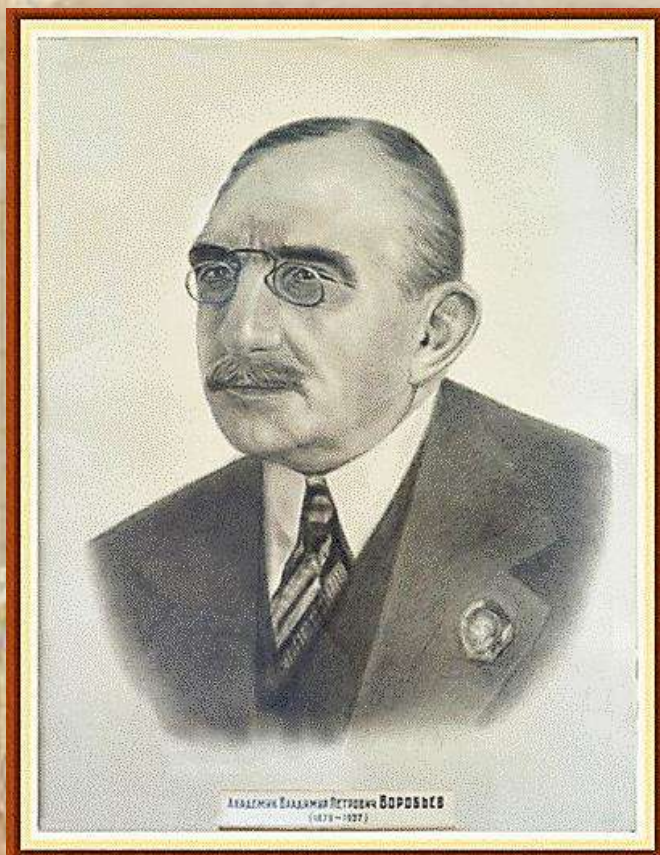
**Палладін
Олександр
Володимирович
(1875-1972)**

З 1921 по 1931 рік завідував кафедрою біохімії ХСІ. У 1925 році організував у м. Харкові Український біохімічний інститут. Палладін О.В. є творцем найбільшої в країні наукової школи біохіміків. Його роботу з вивчення біохімії вітамінів відзначено в 1929 р. премією ім. Леніна. Упродовж 16 років був президентом Академії Наук УРСР.

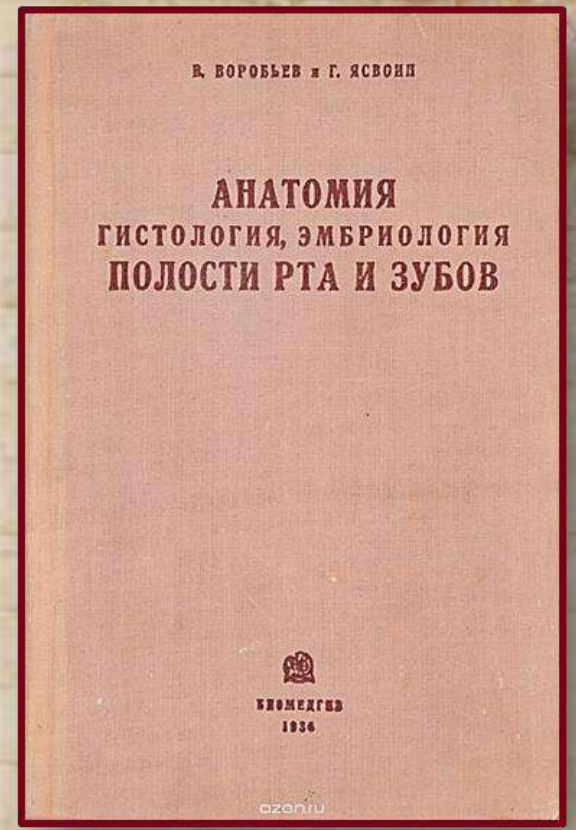
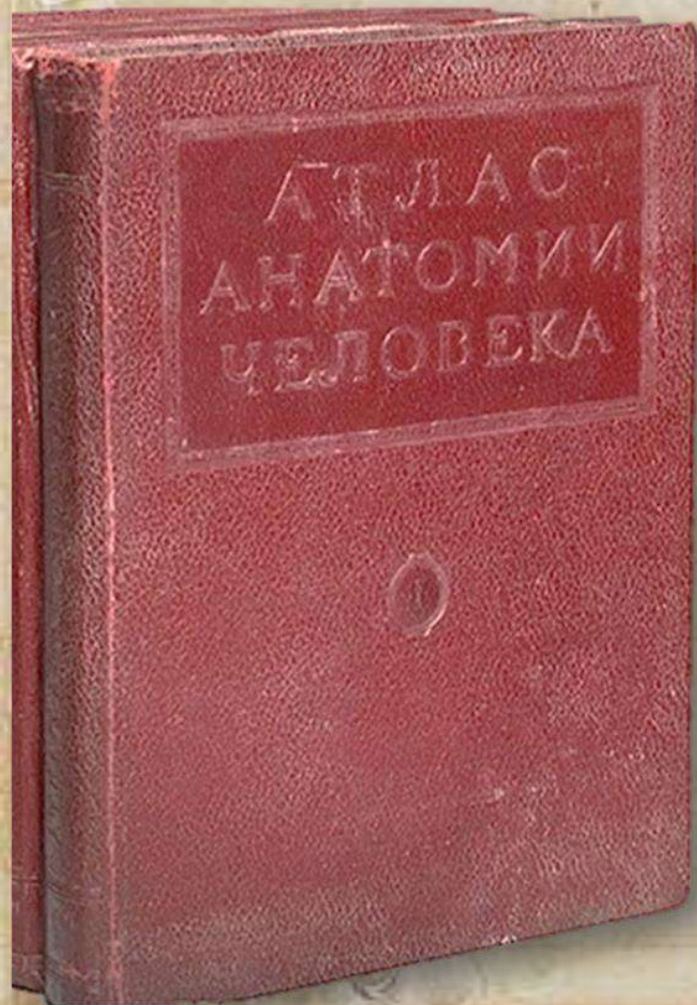
Воробйов Володимир Петрович (1876-1937)

Видатний анатом, академік Всеукраїнської академії наук, єдиний заслужений професор СРСР, лауреат премії ім. Леніна. Один із засновників вітчизняної анатомічної школи, розробив ефективні методи збереження мертвих тканин і відновлення їх прижиттєвого забарвлення. У 1924 році забальзував тіло В.І. Леніна, що вважається науковим подвигом. Зробив внесок у розробку теоретичних питань одонтології.

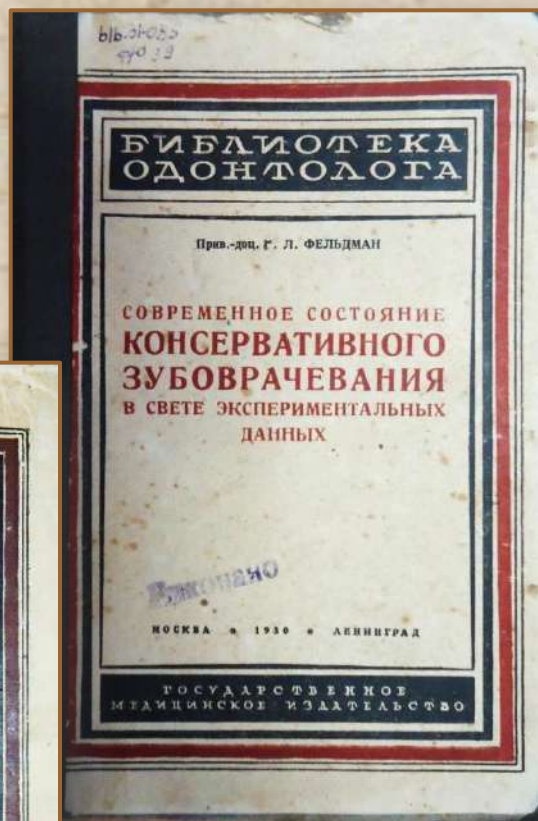
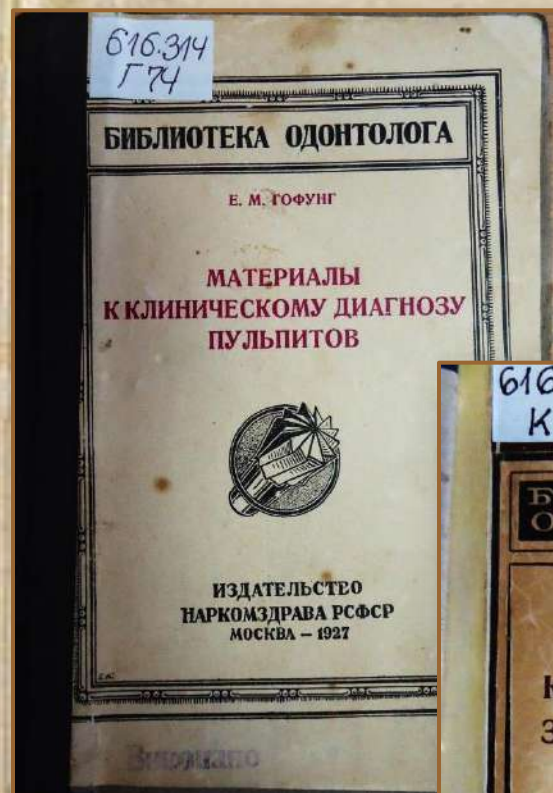
З 1921 року і до кінця життя (1937 р.) В.П. Воробйов завідував кафедрою анатомії Харківського медичного інституту.

Найбільшим надбанням наукової діяльності Воробйова В.П. є підготовка і створення оригінального «**Атласу анатомії людини**».

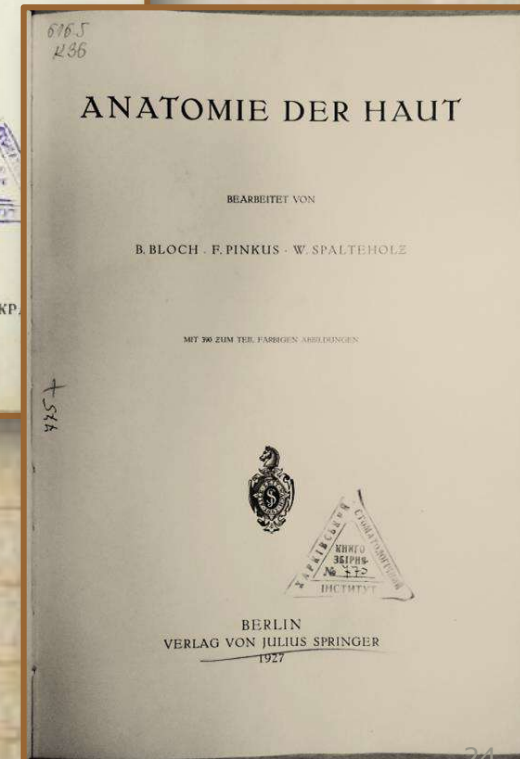
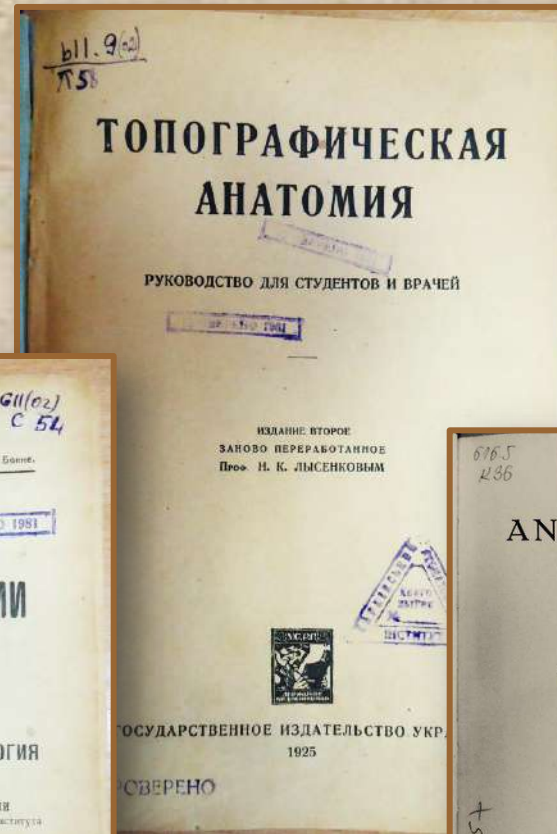
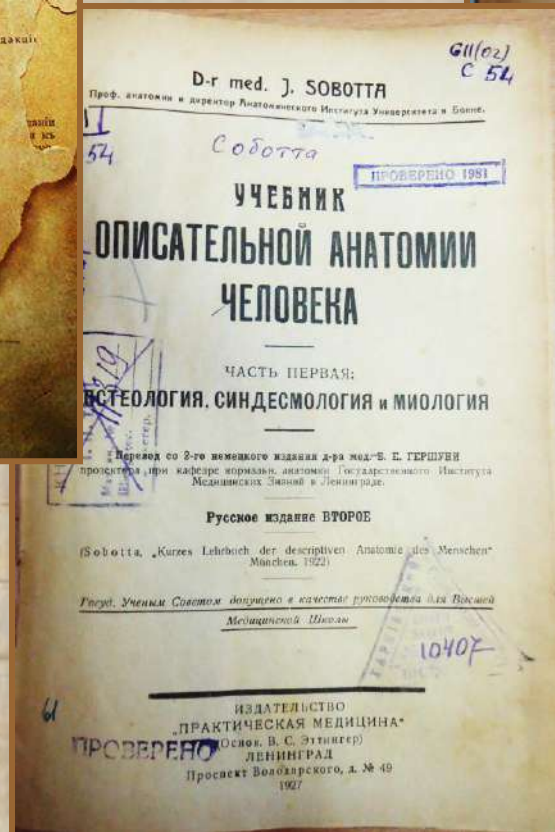
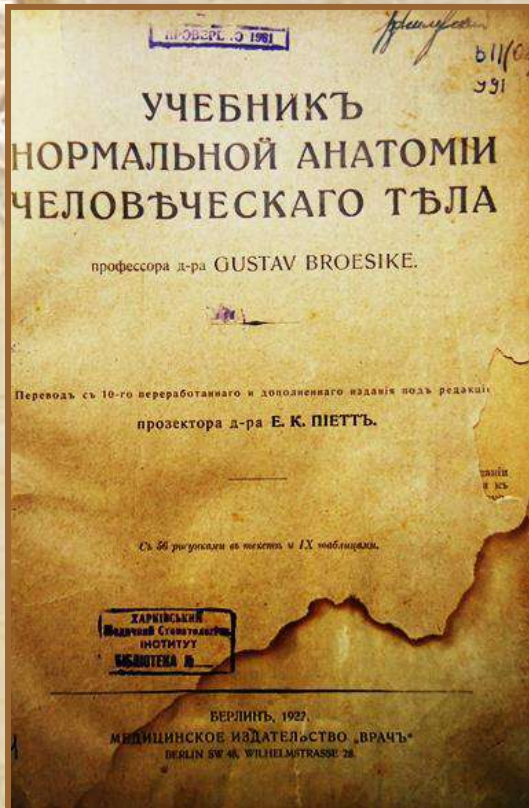

В.П. Воробйов – автор понад **300** наукових робіт, з-поміж яких – один із перших вітчизняних підручників з морфології ротової порожнини.

У 20-ті роки до фонду надходять монографії із серії «Бібліотека одонтолога»

Підручники з анатомії

Журнали Американської Медичної Асоціації

CONTENTS AND SUBJECT INDEX

The Present Status of Ovarian Therapy. Emil Novak, M.D., Baltimore 607 Discussed by Drs. Engelboch and Novak.	Cisternal and Lumbar Puncture: A Comparative Study of the Fluids in Syphilis. Harry C. Saunders, M.D., and Leo Spiegel, M.D., New York 630 Discussed by Drs. O'Leary, Becker and Spiegel.	Case. J. H. Fitzgibbon, Portland, Ore.
Organized Medicine and Individual Health and Medical Guidance. Donald B. Armstrong, M.D., New York 613 Discussed by Drs. Thomson, Dodson, Royer and Armstrong.	The Relation Between the Bacterial Flora and Tracheobronchial Foreign Bodies: A Preliminary Study Based on One Hundred Cases. Carl J. Bucher, M.D., Philadelphia 633	The Etiology and Treatment of Pityriasis Rosea. H. M.D., Washington, D.C.
Prolonged Insulin Hypoglycemia Without Symptoms. S. J. Maddock, M.D., and H. C. Trimble, Ph.D., Boston 616	Fractional Kidney Function Tests. Nelse F. Ockerblad, M.D., Kansas City, Mo. 635 Discussed by Dr. Ruppel.	COUNCIL ON PHARMACEUTICALS AND CHEMICALS
Periodic Ophthalmia in Solipeds and Its Relation to Uveitis in Man. Edward C. Rosenow, M.D., Rochester, Minn., and F. Park Lewis, M.D., Buffalo 621 Discussed by Drs. Gifford, Brown, Verhoeff, Mills, Lane and Rosenow.	Rhinocleroma. Frederick A. Figi, M.D., and Luther Thompson, Ph.D., Rochester, Minn. 637 Discussed by Drs. Watkins and Figi.	EDITORIALS Simplification of Information The Carbon Monoxide Automobile Active Principle of ...
Health Supervision of Executives in Industry. Halstead G. Murray, M.D., Framingham, Mass. 627 Discussed by Drs. Cheney and Murray.	CLINICAL NOTES, SUGGESTIONS AND NEW INSTRUMENTS Cardiospasm and Concomitant Esophageal Diverticulum: Report of	CURRENT OPINIONS The Bacteriology of Supplies Emotional Leukocytosis Tea Importations De ... (Subject Index of ...)

Entered as Second-Class Matter, June 25, 1885, at the Postoffice at Chicago, Ill., under Act of March 3, 1879. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103, Act of October 3, 1917, authorized on June 14, 1918. If undeliverable, return to sender. Copyright, 1928, by the American Medical Association. NEXT ANNUAL SESSION, PORTLAND, ORE., JUNE 1962.

Ready-De Lee's Obstetrics, Revised

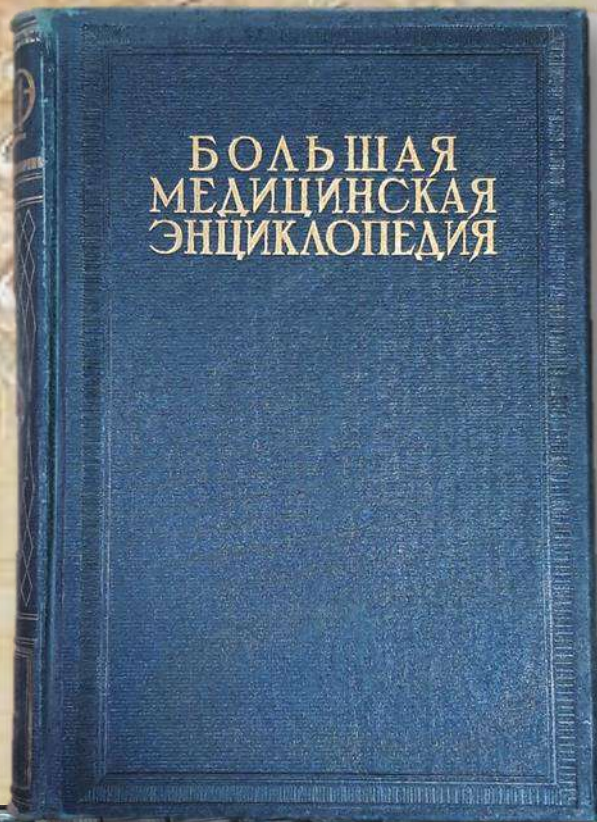
Dr. De Lee added many new illustrations, and rewrote completely the chapters on Treatment of Hyperemesis, Eclampsia, Abruptio Placentae, Placenta Praevia, Rupture of Uteri, Postpartum Hemorrhage, Breech Presentation, and the Operation of Forceps. The Chapter on Contracted Pelvis reflects the latest simplified methods of treatment. The chapter on Forceps is much enlarged and contains new illustrations. The illustrations for the new low, or cervical cesarean section—laparotrachelotomy—have been improved and increased in number to make the operation more easily learned. The operation of Gottschalk-Portes, temporary explantation of the infected uterus, has been briefly described. The chapters on Embryology and on Puerperal Infection have been revised. Dr. De Lee has drawn attention to the factors which make for a high maternal mortality, emphasizing the causes and their prevention.

79 600

Octavo of 1140 pages, with 1128 illustrations, 201 in color. By JOSEPH B. DE LEE, M.D., Professor of Obstetrics at the Northwestern University Medical School. Fifth Edition. Cloth, \$12.50.

Another SAUNDERS BOOK on Page 3

Зв. Лавочкина 61(02) 1979

**БОЛЬШАЯ МЕДИЦИНСКАЯ
ЭНЦИКЛОПЕДИЯ**

главный редактор
Н. А. СЕМАШКО

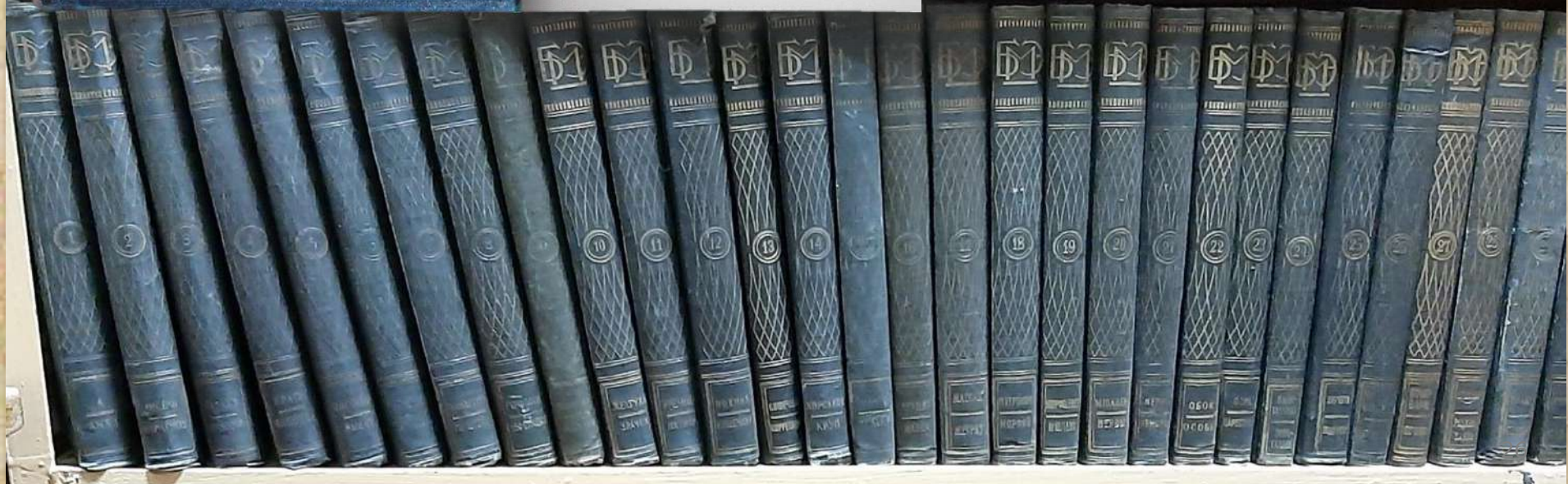
ТОМ ПЕРВЫЙ
А—АНСА

КАРТИСКИЙ
Музей истории
Тбилиси

АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «СОВЕТСКАЯ ЭНЦИКЛОПЕДИЯ»
МОСКВА • 1928

**Із 1928 по 1930 рр.
надходять перші
20 томів «Большой
медицинской
энциклопедии»,
повне зібрання якої
прикрашає фонд
бібліотеки сьогодні.**

Представлені видання (за роками)

Гофунгъ Е. М. Компендіумъ Практическаго Зубоврачеванія = Компендиум практическаго зубоврачеванія (рус. до реформи 1918 г.) . [Ч. 1-я] ; Часть 2-я. Экстракція зубовъ (с 14 рисунками) / Ефим Михайлович Гофунгъ. - Харьковъ : Типо-литографія С. Иванченко, 1906-1907. - 200, [52] с.

Фабрикантъ М. Б. Къ вопросу о современномъ состояніи спинномозговой анэстезіи = К вопросу о современномъ состояніи спинномозговой анестезии (рус. до реформи 1918 г.) / М. Б. Фабрикантъ. - Харьковъ : Типографія "Печатное дѣло". Конторская, Клещевскій пер. № 3, 1913. - 47 с.

Данилевскій В. Я. Очеркъ изъ фізіологіи соціальныхъ недуговъ = Очерк из физиологии социальных недугов (рус. до реформи 1917) / В. Я. Данилевскій. - Харьковъ : Типографія "Печатное Дело", 1914. - 75 с.

Sobotta J. Учебник описательной анатомии человека : [руководство для Высшей Медицинской Школы]. Ч. 1-я. Остеология, синдесмология и миология / J. Sobotta ; пер. со 2-го немецкаго издания Б.Е. Гершуни. - Рус. изд. 2-е. - Л. : Практическая медицина, 1927. - 352 с. - Пер. изд.: Kurzes Lehrbuch der descriptiven Anatomie des Menschen / J. Sobotta. - Munchen, 1922.

Учебникъ нормальной анатоміи человеческого тела профессора д-ра Gustav Broesike = Учебник нормальной анатомии человеческого тела (рус. до реформи 1918) / перевод съ 10-го переработаннаго и дополненнаго изданія подъ редакціей прозектора д-ра Е.К. Піеттъ . - Берлинъ : Медицинское изд-во "Врачъ", Berlin SW 48, Wilhelmstrasse 28, 1922. - I-XII, 438.

Топографическая анатомия : руководство для студентов и врачей / Николай Константинович Лысенков. - Изд. 2-е, заново перераб. проф. Н.К. Лысенковым. - Херсон : Гос. изд-во Украины, 1925. - 784 с.

Birk Walter. Дитячі хвороби : [підручник у медичних вузах]. Ч. 1. Хвороби немовляток : з 25 мал. в тексті / W. Birk. - Пер. з 6-го нім. вид. - Харків : Держ. вид-во України, 1927. - 242 с.

Гофунг Е. М. Материалы к клиническому диагнозу пульпитов / Е. М. Гофунг. - М. : Изд-во Наркомздрава РСФСР, 1927. - 70 с. - (Библиотека одонтолога; Вып. 6-й).

Большая медицинская энциклопедия. Т. 1. А - ANSA / гл. ред. Н.А. Семашко. - М. : Советская энциклопедия, 1928-1936. - 792 с.

Коварский М. О. Краткая история зубоврачевания. Ч. 1-я. От древнейших времен до восемнадцатого века / М. О. Коварский. - М. : Изд-во Наркомздрава РСФСР, 1928. - 114 с. - (Библиотека одонтолога; Вып. 10-й).

The Journal of the American Medical Association : Published Weekly : Published Under the Auspices of the Board of Trustees. Volume 91. - Chicago, Illinois. 535 North Dearborn Street : [s. n.], 1928.

Румпель К. Клиника современных зубопротезных протезов / Карл Румпель ; под ред. Н. А. Астахова. - М. ; Л. : Госмедиздат, 1930. - 112 с. - (Библиотека одонтолога ; Вып. 14-й).

Фельдман Г. Л. Современное состояние консервативного зубопротезирования в свете экспериментальных данных / Г. Л. Фельдман. - М. ; Л. : Гос. мед. изд-во, 1930. - 165 с. - (Библиотека одонтолога ; Вып. 15).